

þar eð stefnandi hefir eigi upplýst nægilega glöggst hvenær greiðslurnar hafa farið fram.

Kröfur stefnanda um greiðslu á afsagnarkostnaði, matskostnaði og málskostnaði ber einnig að taka til greina, þó þannig að málskostnaðurinn þykir hæfilega ákveðinn kr. 75.00 með tilliti til þess, að stefndum hafa verið reiknuð innheimtulaun af þeim hluta skuldarinnar, sem greiddur er, talsvert hærri en eftir venjulegum taxta.

Að dómur í máli þessu hefir eigi verið kveðinn upp fyrr en nú, stafar af ýmiskonar embættisönnum dómarans.

Miðvikudaginn 29. janúar 1936.

Nr. 185/1934. Dánarbú Sigfúsar Sveinssonar

(Jón Ásbjörnsson)

gegn

bæjarstjórn Neskaupstaðar

(Stefán Jóh. Stefánsson).

Lögtak fyrir húsaskatti og útsvari.

Úrskurður fógetaréttar Neskaupstaðar 18. okt. 1934:
Umbeðin lögtaksgerð fyrir kr. 7125.02 hjá Sigfúsi Sveinssyni á fram að ganga.

Dómur hæstaréttar.

Með fógetaréttarúrskurði, gengnum í fógetarétti Neskaupstaðar hinn 18. október 1934, var úrskurðað, að lögtak skyldi fram fara hjá Sigfúsi kaupmanni Sveinssyni fyrir kr. 7125.02, en þá fjárhæð taldi bæjarstjórn Neskaupstaðar nefndan kaupmann skulda vegna ógreidds útsvars og húsaskatts 1934 og hafði beiðzt lögtaks fyrir henni. Samdægurs úrskurðinum gerði fógetinn lögtak fyrir greindum gjöldum í eignum gerðarpola. Með hæstaréttar-

stefnu, útgefinni 4. desember 1934, áfrýjaði gerðarþoli fógetaréttarúrskurðinum til hæstaréttar. Gerðarþoli Sigfús Sveinsson lézt, áður en málið yrði flutt í hæstarétti, en dánarbú hans hefir haldið málinu áfram.

Hér fyrir hæstarétti krefst áfrýjandi þess, að hinum áfrýjaða fógetaréttarúrskurði verði breytt og hrundið á þá leið, að lögtak verði aðeins heimilað fyrir kr. 2924.65. Svo krefst hann og málskostnaðar fyrir hæstarétti eftir mati réttarins.

Stefndur gerir þær kröfur fyrir hæstarétti, að hinn áfrýjaði fógetaréttarúrskurður verði staðfestur, þannig, að lögtakið sé staðfest fyrir kr. 6761.18, en til vara að það sé staðfest fyrir kr. 6562.18. Ennfremur krefst hann þess, að áfrýjandi verði dæmdur til að greiða honum málskostnað fyrir hæstarétti.

Aðalágreiningsefnið í máli þessu er um það, hvort áfrýjanda beri skylda til að greiða skatt þann, sem samkvæmt lögum nr. 11 frá 6. júlí 1931 skal greiða í bæjarsjóð Neskaupstaðar af öllum húseignum í bænum. Mótmælir áfrýjandi því, að á honum hvili slík skylda, og vísar máli sínu til stuðnings til 3. gr. nefndra laga, þar sem svo er kveðið á, að fyrir húsaskattinn annist bærinn húseigendum að kostnaðarlausu sót-, sorp- og salernahreinsun og geri ráðstafanir til að fyrirbyggja eldsvoða. Kveður nú áfrýjandi bæjarstjórn Neskaupstaðar hafa vanrækt þær skyldur, sem greind lög hafi lagt bænum á herðar. Sóthreinsunin hafi að vísu farið fram, en hún hafi verið ófullkomin. Sorphreinsun hafi ekki farið fram, Að vísu hafi lækir nokkrir í Neskaupstað verið hreinsaðir árið 1934, en það skipti ekki máli, því að lögin eigi við sorphreinsun frá

húsum. Loks hafi bærinn ekki fyrr en á árinu 1933 haft útgjöld af ráðstöfunum til að fyrirbyggja eldsvoða. Eðlilegast sé að líta svo á, að húseigendum beri ekki að greiða húsaskattinn fyrr en af kaupstaðarins hálfu hafi verið fullnægt ákvæðum nefndra laga. Húsaskatturinn fyrir árið 1931 hafi hinn 13. maí 1933 verið greiddur með kr. 995.00 til þess eins að komast hjá lögtaksgerð og eigi hann (áfrýjandi) endurheimtukröfu á bæjarsjóð fyrir þeirri fjárhæð. Til vara byggir áfrýjandi kröfur sínar á því, að lögtaksheimildin fyrir húsaskattinum, sem á var lagður 1932 og 1933, sé fyrnd. Þá bendir hann og á, að honum sé vanfært til tekna greiðsla, sem innt var af hendi í janúar 1933, að fjárhæð kr. 363.87 og ganga átti upp í útsvar hans. Samkvæmt framansögðu gerir áfrýjandi upp reikning sinn um bæjargjöld við bæjarsjóð Neskaupstaðar þannig: Skuld áfrýjanda í ársbyrjun 1934 kr. 2221.71. Sé hér um að ræða eftirstöðvar útsvars þess, sem á hann var lagt 1933. Útsvar 1934 kr. 5098.50 og útsvar v/b. „Fylkis“ kr. 600.00. Upp í framangreinda skuld hafi verið greitt á árinu 1934, áður en lögtakið var gert, kr. 4995.56. Miðað við þann tíma, þegar lögtakið fór fram, hafi ógreidd bæjargjöld hans þannig verið kr. 2221.71 + 5098.50 + 600.00 eða alls kr. 7920.21 ÷ kr. 4995.56 = kr. 2924.65, en fyrir þeirri fjárhæð samþykkir áfrýjandi að lögtakið sé heimilað.

Stefndur heldur því fram, að húsaskatti þeim, sem innheimzt hefir, hafi verið varið eins og fyrir er mælt í 3. gr. laga nr. 11 frá 1931. Hann segir, að um það bil, sem nefnd lög öðluðust gildi, hafi Neskaupstað verið útveguð dýr slökkvitæki og fyrir þessa framkvæmd hafi fengizt um 1500 króna læk-

un á brunabótaiðgjöldum í bænum. Þá hafi og mik-ið verið lagt af skólpræsum og vatnsleiðslur færðar út þannig, að húseigendum hafi verið gert það mögu-legt að nota vatnssalerni í húsum sínum. Venja sé, að sorp sé borið í hauga við lækina og sé síðan sorp-ið hreinsað burt um leið og lækirnir séu hreinsaðir. Raunar sé ekki enn skipulögð salernahreinsun í kaupstaðnum, en í þeim húsum áfrýjanda, sem sal-erni eru í, séu það vatnssalerni. Loks kveður stefnd-ur, að ekki sé skylt að verja hvert ár nákvæmlega sömu fjárhæð og innheimt hefir verið það ár til þeirra verka, sem getur í 3. gr. nefndra laga. Stefnd-ur viðurkennir, að draga beri frá þeirri fjárhæð, sem lögtak var heimilað fyrir í fógetaréttinum, kr. 363.87 af þeim ástæðum, sem áfrýjandi greinir, og er aðalkrafa stefnda miðuð við þann frádrátt. Varakrafa hans byggist á því, að húsaskattur áfrýj-anda var reiknaður árið 1931 og 1932 samkvæmt héraðsfasteignamatinu, sem lækkað var af lands-yfirfasteignamatsnefnd, en virðingarverð allra hús-eigna áfrýjanda er af landsyfirfasteignamatsnefnd ákveðið kr. 199000.00. Húsaskattur áfrýjanda var ár-in 1931 og 1932 talinn vera kr. 1094.50 hvort árið, en síðan kr. 995.00 á ári eða lækkaður um kr. 99.50 á ári, eftir að tekið var að miða hann við hið end-anlega fasteignamat. Ef lækkunin er einnig látin ná til þess húsaskatts, sem lagður var á 1931 og 1932, lækkar fjárhæð sú, sem stefndur krefst lögtaks fyrir hjá áfrýjanda, um kr. 199.00 eða niður í kr. 6562.18.

Eftir þeim upplýsingum, sem fram hafa komið, verður að ætla, að bæjarstjórn Neskaupstaðar hafi varið innheimtum húsaskatti a. m. k. að töluverðu leyti, eins og fyrir er mælt í 3. gr. laganna, en jafn-

vel þó um einhverja vanrækslu hefði verið að ræða hjá bæjarstjórninni í þessu efni, gæti slík vanræksla ekki varðað því, að húseigendur slyppu við að greiða skattinn, með því að ákvæði 1. gr. l. nr. 11 frá 1931, um að skatturinn skuli greiddur, eru for-
takslaus og engin undantekning frá þeim að finna í lögnum. Ef forráðamenn bæjarins þættu hafa sýnt einhverja vanrækslu um meðferð innheimts húsaskatts, þá yrðu þeir að svara til sakar hennar vegna eins og hvernar annarar vanrækslu, sem þeir væru sakaðir um að hafa framið í starfi sínu.

Samkvæmt útsvarsbók Neskaupstaðar voru ógreidd bæjargjöld áfrýjanda 1. janúar 1934 kr. 4774.58. Aðiljar eru nú sammála um, að frá þessari fjárhæð beri að draga kr. 363.87. Ennfremur ber að draga frá greindri fjárhæð kr. 199.00, með því að rétt þykir að miða húsaskatt áfrýjanda árin 1931 og 1932 við hið endanlega fasteignamat. Áfrýjandi greiddi 1933 húsaskatt sinn fyrir 1931 með kr. 995.00, en frá því ári voru honum taldar sem skuld eftirstöðvar húsaskatts kr. 99.50 auk þess sem húsaskattur fyrir 1932 var talinn honum til skuldar með kr. 1094.50. Með skírskotun til framanritaðs voru ógreidd bæjargjöld áfrýjanda 1. janúar 1934 kr. $4774.58 \div (\text{kr. } 363.87 + 199.00)$ eða kr. 4211.71. Hér við bætist 1934 persónulegt útsvar áfrýjanda kr. 5098.50, húsaskattur kr. 995.00 og útsvar v/b. „Fylkis“ kr. 600.00. Alls eru þessar fjárhæðir kr. $4211.71 + 5098.50 + 995.00 + 600.00 = \text{kr. } 10905.21$ Áfrýjandi telur, að upp í greiðslu útsvars þess, sem á hann var lagt 1934, hafi gengið úttekt kaupstaðarins í verzlun hans 1934, auk ýmissa smærri greiðslna, sem hann hafi innt af hendi fyrir bæ-

inn, alls að fjárhæð kr. 4995.56. Stefndur viðurkennir, að greitt hafi verið á framangreindan hátt kr. 4493.06, en hann telur, að með greiðslum þessum hafi fyrst og fremst verið kvittuð þau bæjargjöld áfrýjanda, sem ógreidd voru um áramótin 1933 og 1934. Gegn mótmælum stefnda geta greiðslur þessar ekki orðið taldar hærri en kr. 4493.06. Þá verður og að fallast á það hjá stefnda, að heimilt hafi verið að láta síðasttalдар greiðslur ganga upp í þau bæjargjöld áfrýjanda, sem ógreidd voru um fyrrgreind áramót. Niðurstaðan af því, sem nú hefir verið sagt, er sú, að ógreidd bæjargjöld áfrýjanda námu, þegar lögtaksgerðin fór fram, kr. $10905.21 \div 4493.06 =$ kr. 6412.15. Við þessa fjárhæð bætast dráttarvextir af útsvari áfrýjanda 1934, en þeirra hefir verið krafizt til þess tíma, er lögtakið fór fram. Ber að reikna þá samkvæmt lögum nr. 59 frá 1931 af þeim helming útsvarsins, sem féll í gjalddaga 1. maí, til þess tíma er lögtakið var gert. Nema þeir kr. 127.46, en ekki kr. 150.00, eins og stefndur hefir talið. Ógreidd bæjargjöld áfrýjanda námu þannig, þegar úrskurður fógetaréttarins var kveðinn upp, kr. $6412.15 + 127.46 =$ kr. 6539.61. Ber þess vegna að staðfesta fógetaréttarúrskurðinn að því er síðast talda fjárhæð varðar.

Samkvæmt þessum úrslitum málsins verður að dæma áfrýjanda til að greiða stefnda málskostnað í hæstarétti, og ákveðst hann kr. 200.00.

Því dæmist rétt vera:

Hinn áfrýjaði fógetaréttarúrskurður og lögtaksgerð staðfestist að því er varðar krónur

6539.61, en að öðru leyti skal hinn áfrýjaði úrskurður úr gildi felldur.

Áfrýjandi, dánarbú Sigfúsar Sveinssonar, greiði stefndum, bæjarstjórn Neskaupstaðar kr. 200.00 í málskostnað í hæstarétti að viðlagðri aðför að lögum.

Forsendur hins áfrýjaða dóms hljóða svo:

Bæjarsjóður Neskaupstaðar hefir krafizt lögtaks fyrir ógreiddu útsvari og húsaskatti hjá Sigfúsi Sveinssyni kaupmanni kr. 7426.52 en gerðarþoli hefir mótmælt framgangi gerðarinnar og báðir aðiljar lagt ágreininginn undir úrskurð fógetaréttarins.

Gerðarbeiðandi hefir undir rekstri málsins fært kröfur sínar niður í kr. 7125.02 en þá upphæð telur hann gerðarþola skulda vegna ógreidds útsvars 1934 og húsaskatts. Gerðarbeiðandi hefir lagt fram reikning samkvæmt útsvars- og húsaskattsbók bæjarins er sýnir viðskipti gerðarbeiðanda og gerðarþola á árinu. Gerðarþoli hefir mótmælt reikningi þessum, sem of háum þar sem eftirstöðvar frá fyrra ári séu of hátt tilfærðar og samkv. sínum bókum telur hann þessar eftirstöðvar miklu lægri. Þar sem upplýst er í málinu að gerðarþoli hefir eigi fært húsaskatt til bæjarins í reikning sinn kemur eðlilega fram mismunur, og hnekkir það út af fyrir sig eigi reikningsfærslu bæjarins, nema því aðeins að húsaskatturinn sé ólöglega krafinn. Þar sem það er aðalatriðið í þessu máli skal það þegar tekið til athugunar, hvort húsaskatturinn er löglegur eða eigi.

Með lögum nr. 11 6/7 1931 er Neskaupstað heimilað að leggja á húsaskatt 0.5% af virðingarverði húseigna og ber húseigendum að greiða það. Í 3. gr. laganna er síðan tiltekið hvernig gjaldi þessu skal varið. Nú heldur gerðarþoli því fram að gjaldinu hafi alls ekki verið varið á lögskipaðan hátt og því sé það ranglega krafðið. Eftir því sem upplýst er í málinu verður alls eigi séð að innborguðum húsaskatti í bæjarsjóð hafi verið þannig varið að

með því séu brotin lög þessi, og getur þessi varnarástæða gerðarpola, þegar af þeirri ástæðu eigi talist gild. Þá heldur gerðarþoli fram að húsaskattur fyrir 1931 sé ólöglegur, þar sem lögin nái aftur fyrir sig eða séu framkvæmd of fljótt. Þessar ástæður geta eigi talist á rökum byggðar með því að lögin kveða skýrt á um gjalddagann, sem sé 1. sept. og þá í fyrsta sinn þetta sama ár, með því að gildistaka laganna er 6. júlí. Aðrar mótbáruir gegn greiðslu húsaskattsins hafa eigi fram komið og verða þá eigi byggðar á honum frekari mótmæli gegn framgangi gerðarinnar.

Gerðarþoli hefir ekki borið fram neinar rökstuddar athugasemdir gegn framlögðum reikningi og verður því að leggja hann til grundvallar og getur reikningsfærsla gerðarpola sjálfs eigi hnekt honum þar sem upplýst er, að þar er húsaskatti slept, sem samkv. framansögðu er löglega álagður. Þá hefir gerðarþoli mótmælt dráttarvöxtunum, en þar sem eigi verður annað séð en að þeir séu eigi of hátt reiknaðir samkv. útsvarslögunum þá verður að taka þá kröfu til greina.

Þá hefir gerðarþoli borið fram ýmsa gagnkröfureikninga í málinu, en þar sem þeim hefir öllum verið mótmælt, er ekki hægt að taka þá til greina í þessu máli.

Samkvæmt framansögðu hefir þá ekkert komið fram í mótmælum gerðarpola er hindri framgang þessarar gerðar og á hún því fram að ganga á ábyrgð gerðarbeiðanda.

Föstudaginn 31. jan. 1936.

Nr. 55/1935. Hrefna Sigurgeirsdóttir og Jón Arinbjarnarson

gegn

s/f Kolasalan

Dómur hæstaréttar.

Málssókn þessi fellur niður.

Áfrýjendur, Hrefna Sigurgeirsdóttir og Jón Arinbjarnarson, er eigi mæta í málinu, greiði 50 króna